ॲग्रोमेट ॲडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

फोन : ०२०-२५५३८००९ कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५ ई-मेल : □□□□□□□□□@□□□□□□.□□□

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि २५/०४/२०२५

जिल्हा :पुणे

मागील आठवडयाचे हवामान :

मागील आठवडयाचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवडयात कमाल तापमान ३८.७ ते ४१.२ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान २०.० ते २४.६ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ४४ ते ६९ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता १२ ते १९ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ३.९ ते ६.२ कि.मी. होता.

हवामान अंदाज : पुढील पाच दिवसात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान ३८ ते ४० अंश सेल्सिअस, तर किमान तापमान २७ ते २८ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहील. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ५७ ते ५९ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता १६ ते १८ टक्के दरम्यान राहील. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ०७ ते ११ कि.मी. दरम्यान राहील. आकाश अंशतः ढगाळ ते ढगाळ राहील. वा-याची दिशा आग्नेयेकडून वायव्येकडे राहील.

मागील आठवड्यातील हवामान (१९/०४/२०२५ ते २५/०४/२०२५)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (२५/०४/२०२५ ते २९/०४/२०२५)				
19	**20**	**21**	**22**	**23**	**24**	**25**	दिनांक	26	27	28	29	30
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	पाऊस (मिमी)	2	4	2	0	0
40.5	39.4	38.7	39.9	41.2	41.2	40.5	कमाल तापमान(अं.से.)	40	39	38	38	39
22.6	20.0	20.7	22.3	24.0	24.6	24.5	किमान तापमान(अं.से.)	28	28	27	28	27
							ढग स्थिती (आकाश)	3	4	2	0	1
57	44	58	69	58	66	49	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	58	57	59	58	59
13	12	17	19	14	15		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	16	17	17	18	16
6.2	5.9	4.8	3.9	4.4	5.8	5.8	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	7	7	7	9	11
							वाऱ्याची दिशा (अंश)	281	298	292	282	0

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक २५, २६ व २७ एप्रिल, २०२५ रोजी तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता असून दिनांक २८ व २९ एप्रिल, २०२५ रोजी हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे.
विस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र विभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक ३० एप्रिल, २०२५ ते ०६ मे, २०२५ दरम्यान ➢ पावसाचे प्रमाण सरासरी पेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे. ➢ कमाल तापमान सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. ➢ किमान तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला		• पावसाची शक्यता असल्याने काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी, तसेच उघड्यावरील धान्य ताडपत्रीने झाकून ठेवावे. • पुढील पाच दिवसात जिल्ह्यात कमाल तापमान ४० अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहण्याची शक्यता असल्याने शेतकरी बांधवांनी स्वतःची, पिकाची व पशुधनाची काळजी घ्यावी. • उष्ण हवामानामुळे पिकांमधून वाष्पोत्सर्जन वाढून पाण्याचा ताण , फुलं/फळ गळ आणि सिंचन कार्यक्षमता कमी होण्याची शक्यता आहे. मातीतील ओलावा टिकविण्यासाठी व बाष्पीभवन रोकण्यासाठी अच्छादन (मल्चिंग) करणे फायदेशीर ठरेल. नवीन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीत ओलावा टिकवून ठेवण्यासाठी आच्छादनांचा वापर करावा. • सध्याच्या तापमानातील वाढीमुळे उभ्या पिकांना व फळ बागांना हलके व वारंवार आवश्यकतेनुसार व उपलब्धतेनुसार पाणीपुरवठा सकाळी किवा संध्याकाळी करावा. • उन्हाळयाची तीव्रता वाढत असल्याने शेतीची कामे शक्यतो सकाळी करुन घ्यावी. • शेतकरी बांधवांनी आपल्या पिकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमित सर्वेक्षण करून , जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास, विविध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात. • शेतकरी बंधूनी , हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामा नाचा पूर्वानुमाना करीता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. • शेतकरी बंधूनी, मेघगर्जना व विजेच्या पूर्वानुमानाकरिता दामिनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. • शेतकरी बंधूनी, कृषिविषयक माहितीसाठी, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठाच्या कृषिदर्शनीचा एक संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोग करावा.
ऊस	पिक वाढीची अवस्था	ऊस पिकातील खोडकिडीच्या जैविक नियंत्रणासाठी ट्रायकोग्रामा चिलोनिस (ट्रायकोकार्ड) चार प्रती एकर तसेच कामगंध सापळे (इ.एस.बी.ल्यूर) प्रती हेक्टरी ५ वापरावेत. प्रादुर्भावग्रस्त झालेली रोपे जमिनीलगत कापावीत आणि नष्ट करावीत. ऊस पिकासाठी ठिबक सिंचन पाणी व्यवस्थापन पद्धतीचा अवलंब करावा. पाचट आच्छादनाचा वापर करून सरी आड सरीतून पाणी द्यावे.
कांदा	पक्वता ते काढणी अवस्था	काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. कांदा काढताना पातीसह काढून तो ३ ते ४ दिवस शेतामध्ये सुकू द्यावा. काढलेला कांदा ओळीमध्ये रचावा व अर्धवटरित्या पातीने झाकावा. पात वळल्यानंतर ४ से.मी. लांब मान ठेऊन पात कापावी.
उन्हाळी भुईमूग	शेंगा पोषणाची अवस्था	भुईमूगाच्या शेंगा पोसण्याच्या कालावधीत पाण्याचा ताण पडू देवू नये. पिकास जमिनीच्या मगदुरानुसार व पिकाच्या वाढीच्या अवस्थेनुसार पाण्याचे नियोजन करावे.
उन्हाळी बाजरी	दाणे भरण्याची अवस्था	उन्हाळी बाजरी पिकास जमिनीच्या मगदुरानुसार व पिकाच्या वाढीच्या संवेदनक्षम अवस्थे नुसार पाण्याचे नियोजन करावे.
मका	काढणी ते साठवणूक अवस्था	अमेरिकन लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी निंबोळी अर्क ५% किंवा इमामेक्टीन बेंझोएट ५ % एस.जी. ८ ग्रॅम प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात फवारणी करावी. मात्र फवारणी केलेल्या मक्याचा वापर जनावरांच्या चा-यासाठी तसेच मका कणसांचा वापर खाण्यासाठी करु नये. पीक काढणी अवस्थेत आलेले असल्यास त्याची काढणी करावी. तसेच उन्हात चांगले वाळवावेत. साठवण कोंदट किवा ओलसर जागेत करू नये.
केळी	पीक वाढीची अवस्था	झाडे पडू नयेत म्हणून व वजनाने मोठ्या असलेल्या घडास गरजेप्रमाणे बांबूच्या किंवा पॉलीप्रोपेलीनच्या पाटट्यांच्या सहाय्यने झाडांना/ घडाना आधार/ टेकू द्यावा. जिल्ह्यात तापमान अधिक राहण्याची शक्यता असल्याने केळी बागेच्या कडेने शेड-नेटचे कुंपण करावे तसेच केळीच्या घडाचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी केळीच्या वाळलेल्या पानांची पेंडी करून घड व घडाचा दांडा झाकावा. पिकास जमिनीच्या मगदुरानुसार व पिकाच्या वाढीच्या अवस्थे नुसार ड्रीपद्वारे पाण्याचे नियोजन करावे.

द्राक्ष	खरड छाटणी	जर पुढील १० ते १५ दिवसांत खरड छाटणीचे नियोजन केले असेल , तर खरड छाटणीच्या हंगामासाठी पोषक तत्त्वे आणि पाणी वापराचे वेळापत्रक नियोजन करण्यासाठी माती आणि पाण्याचे परीक्षण करून घ्यावे.
आंबा	पक्वता ते काढणी अवस्था	बागेत झाडांच्या आळ्यांमध्ये गवत, पालापाचोळा इ. अछयादनाचा वापर करावा. फळ पिकण्याच्या अवस्थेत असताना फळमाशीची मादी फळांच्या सालीत अंडी घालते. त्यातून बाहेर येणा-या अळ्या गरावर उपजीविका करतात. किडीच्या नियंत्रणासाठी कीडग्रस्त फळे नष्ट करावीत. झाडाखाली जमीन नांगरावी. तसेच फळमाशीच्या नियंत्रणासाठी मिथिल युजेनॉल युक्त रक्षक सापळे बागेमध्ये एकरी ८-१० याप्रमाणे लावावेत. पक्व झालेल्या आंब्याची काढणी शक्यतो सकाळी दहापुर्वी किंवा दुपारी ४ नंतर करावी तसेच आंबा फळांची वाहतुक शक्यतो संध्याकाळी करावी. तयार झालेली आंब्याची फळे काढून सुरक्षित ठिकाणी पिकण्यासाठी ठेवावे.
जनावरांचे व्यवस्थापन		कोंबड्यांचे उष्णतेपासून संरक्षणासाठी पोल्ट्री शेडच्या बाजूने बारदाना लावावे व ते पाण्याने भिजवावे तसेच छतावर गवताचे किंवा बारदानाचे आच्छादन करावे त्यामुळे पोल्ट्री शेडचे तापमान कमी होण्यास मदत होते. वाढत्या तापमानामुळे गाभण जनावरे बाहेर चरावयास नेऊ नये. विशेषतः उष्ण भागात गाई म्हशीच्या अंगावर गोणपाट टाकून पाणी टाकावे. जनावरांचा गोठा थंड जागी किंवा झाडाखाली बांधावा. गोठ्याच्या छपरावर गवत , पाला, पाचोळा, नारळाच्या झावळ्या टाकून पाणी शिंपडावे त्यामुळे गोठा थंड राहतो. उन्हाळ्यामध्ये जाणारांना ३-४ वेळा थंड व स्वच्छ पाणी पाजावे. गोठ्यात पाण्याची स्वतंत्र सुविधा केलेली असल्यास पाण्याचे भांडे सावलीत असावे व भांडे मुख्यतः माती किंवा सिमेंटपासून बनवलेले असावे जेणेकरून त्यात पाणी दिवसभर थंड राहील. महात्मा फुले कृषी विद्यापीठाच्या देशी गाय संशोधन प्रशिक्षण केंद्रांतर्गत पशुसंवर्धन व दुग्धशास्त्र विभागाच्यावतीने विकसित करण्यात आलेल्या देशातल्या पहिल्या फुले अमृतकाळ (□□□□□ □□□□□□□□ □□□) या पशुसल्ला मोबाईल प्रणालीचे (अॅप) लोकार्पण झाले असून , आता आपण ते मोबाईल मध्ये इंस्टाल करून मोबाईलवर पशुसल्ला घेऊ शकतो. फुले अमृतकाळ अॅप डाउनलोड (□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□) केल्याने होणारे फायदे : फुले अमृतकाळ या अॅपच्याद्वारे जनावरांना उष्णतेमुळे निर्माण होणारा ताण कमी करण्यासाठी, गोठ्यातील तापमान घटविण्याकरिता व योग्य आर्द्रता राखण्याकरिता सावलीची सोय करणे , योग्य वायु विजन राखणे, पिण्याकरिता थंड पाणी उपलब्ध करून देणे , फॅन किंवा फॉगर यंत्रणा स्वयंच लीत पद्धतीने सुरू करणे तसेच संतुलित आहार नियोजन इत्यादी उपाय योजना करण्यासाठी वेळोवेळी सूचना दिल्या जातील.
*टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वत:ची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावीसेच फवारणी करिता किसान कवच बॉडीसूटचा वापर करावा.		

स्त्रोत :

१) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.

२) मागील हवामान : -

ठिकाण : कृ.म.वि., पुणे.

दि. : २५.०४.२०२५

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा

प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे